

فعالیت

دورریزهای مواد غذایی (برنج)

زمان اجرا: دی ماه ۱۳۹۶
 زمان لازم: سه جلسه‌ی ۳۰ دقیقه‌ای،
 به صورت گروهی در کلاس.
 (یک هفته قبل از اجرای گروهی در
 کلاس، اطلاعات در خانه جمع‌آوری شد)
 روش اجرا: ثبت گزارش فردی - گروهی
 پایه‌ی تحصیلی مرتبط: ششم
 ابزار لازم: کاغذ، قلم، ترازوی دیجیتالی

و برنج

درس‌های مرتبط با فعالیت
 دورریزهای غذایی: ریاضیات، مطالعات
 اجتماعی، مهارت‌های زندگی و علوم تجربی

شرح مراحل اجرای فعالیت

قرار شد بچه‌ها در مدت یک هفته، تعداد برنج‌هایی را که ته بشقاب خود و خانواده‌شان می‌ماند بشمارند و به کلاس گزارش دهند. گزارش بچه‌ها جمع‌آوری شد. شروع به نوشتن اعداد روی تخته‌ی کلاس کردیم. در آخر، تمام اعداد را با هم جمع و یک عدد را به عنوان عدد نهایی ثبت کردیم. برای اینکه به یک آمار دقیق‌تر دست پیدا کنیم، تعداد افراد مورد آزمایش را هم نوشتیم.

در یک کلاس، تعداد افراد مورد آزمایش ۵۶ بود و تعداد دانه‌های دورریخته شده در وعده‌های غذایی این افراد ۲۰۷۶ دانه. در جلسه‌ی بعد، مقداری برنج پخته را به کلاس بردیم تا ۲۰۷۶ برنج را از آن جدا کنیم. در ابتدا بچه‌ها تصور می‌کردند در جایی از کار اشتباه کرده‌اند، چون ۲۰۷۶ عدد بزرگی بود و امکان نداشت دور ریخته شود و به چشم نیاید. ولی وقتی این تعداد دانه‌ی برنج شمرده و جدا شد، برخلاف تصورشان، حجم کمی داشت. پس این عدد واقعیت داشت، چون بارها شاهد دور ریختن این

برنج‌هایی که نمی‌خوریم

بسیاری از درس‌های دوره‌ی ابتدایی با روش‌های تلفیقی یا تدریس یکپارچه جذابیتی بی‌نظیر می‌یابند. با این روش‌ها، کودکان از یادگیرندگان عادی به یادگیرندگان فعال تبدیل می‌شوند. به‌طور غیرمستقیم به مشاهده و کاوش و استنتاج می‌پردازند، روش‌های آن را می‌آموزند و هر کدام، به فراخور گرایش ذاتی و هوشی خود، به روش‌های خلاقانه در کاوش و کشف و مشاهده می‌رسند.

۱. آموزش تلفیقی (یکپارچگی

درس‌ها) چیست؟

«برنامه‌ی تلفیقی» نوعی آموزش سازمان‌بندی شده است که با استفاده از خطوط موضوعی متنوع و متفاوت تحقق می‌یابد و از طریق تلفیق موضوع‌های درسی گوناگون، روی زمینه‌های وسیع‌تر مطالعه و سرمایه‌گذاری می‌کند. این تعریف، یادگیری و یاددهی را به صورت جامع دیده است که منعکس‌کننده‌ی دنیای واقعی معلم و شاگرد است (شومیکر، ۱۹۸۹).

۲. فایده‌های روش تدریس یکپارچه

- ایجاد ارتباط بین رشته‌های گوناگون آموزش و زندگی واقعی
- ملموس کردن موضوع با تجربه.
- سازمان‌دهی محتوای آموزشی و خرد کردن آن به الگویی معنادار.
- کسب و تمرین مهارت‌هایی مثل بازنگری دانسته‌ها، پرسشگری، الگوسازی، تفکر نقادانه، مهارت‌های ادبی و محاسبات در زندگی واقعی

۳. معیارهای انتخاب موضوع در

آموزش یکپارچه

- علاقه‌مندی و نیازهای کودکان
- امکان فراهم آوردن موقعیت برای تجربه، با توجه به امکانات محلی
- تقویت حس پرسشگری کودک و کمک به استفاده از دانسته‌های او

در این فعالیت، درس‌هایی مثل ریاضی، مطالعات اجتماعی، علوم، شایستگی‌های عمومی و حتی دین و اخلاق به صورت ترکیبی در حوزه‌ی یادگیری دانش‌آموز درونی می‌شوند. نقش معلم در این فعالیت طرح مسئله و راهنمایی است و یادگیری توسط خود دانش‌آموز انجام می‌شود. معلم در آموزش یکپارچه نقش تسهیلگر و شریک در انجام مراحل برنامه‌ریزی و یادگیری کودکان را دارد و نیروی محدودکننده، بازدارنده و جهت‌دهنده است. در واقع، به‌عنوان عضوی فعال و کنشگر در فرایند آموزش حضور دارد. در این مطلب، یک فعالیت آموزشی را که با هدف تلفیق چند درس و مهارت در کلاس انجام شده است معرفی می‌کنیم. اما پیش از طرح گزارش فعالیت، چند نکته را برای یادآوری بخوانیم:

مقدار برنج دورریخته شده‌ی جمعیت $۸۰/۰۰۰/۰۰۰$ نفری را به دست آوردیم. در همین حین، سؤالی در ذهن یکی از بچه‌ها به وجود آمد: با این مقدار برنج چند نفر را می‌توانستیم سیر کنیم؟ برای یافتن پاسخ این سؤال، در یکی از سایت‌های آشنایی جست‌وجو کردیم و متوجه شدیم، هر ۱ کیلوگرم برنج تقریباً برای ۸ نفر کافی است. دوباره یک تناسب ساده گرفتیم و باز هم همه به فکر رفتیم! اگر این مقدار برنج، به جای اینکه به سطل زباله ریخته شود، به دست افراد نیازمند می‌رسید، دنیا چقدر جای بهتری بود!

کودکان باید نحوه‌ی زندگی در جامعه و تعامل با یکدیگر را آموزش ببینند. برای تحقق شدن این هدف، نیاز است تمام دانش‌آموزان در کنار یکدیگر، از حق طبیعی خود، یعنی آموزش و یادگیری، به صورت برابر بهره‌مند شوند. آموزش تلفیقی یکی از روش‌های تحقق این مهم برای دانش‌آموزان عادی و با نیازهای ویژه است.

$۸۰/۰۰۰/۰۰۰$ نفری با عددی بزرگ روبه‌رو شدیم؛ عددی که همه‌ی ما را شگفت‌زده کرد و شگفت‌زده‌تر شدیم وقتی به یاد آوردیم این مقدار فقط مال یک هفته است! پس از آن، جرم دانه‌های برنج را اندازه گرفتیم (با کمک ترازو). دوباره با یک تناسب ساده، جرم

تعداد برنج بودند: این تعداد دانه‌ی برنج برای ۵۶ نفر بود. ما فرض کردیم اگر همه‌ی مردم ایران همین اندازه دورریز داشته باشند، این عدد برای جمعیتی که توانایی خوردن برنج در هر وعده‌ی غذایی را دارند، چقدر است؟ با یک تناسب ساده، برای یک جمعیت حدود

درس	موضوع	اهداف کلی کتاب
ریاضی	<ul style="list-style-type: none"> عملیات روی اعداد اندازه‌گیری تناسب 	<ul style="list-style-type: none"> درک مفهوم جمع، ضرب، تقسیم و کسب مهارت‌های لازم در انجام آن‌ها. تبدیل واحدهای اندازه‌گیری گرم به کیلوگرم و تن و برعکس درک مفهوم عملیات تناسب روی اعداد
مطالعات اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> آشنایی با کار گروهی مشارکت و تعامل با یکدیگر مسئولیت‌پذیری 	<ul style="list-style-type: none"> رعایت نکات لازم در برقراری ارتباط با دیگران، رعایت حق نوبت در پاسخ‌دهی، مشارکت لازم، توانایی ارائه‌ی نکات مهم و خلاقانه در بحث‌های کلاسی، توانایی تعمیم آموخته‌ها و بهره‌گیری از آن‌ها در مسائل زندگی
علوم	<ul style="list-style-type: none"> جرم آشنایی با چهار گروه اصلی مواد غذایی و فایده‌های آن‌ها آشنایی با بیماری‌های مربوط به نخوردن غذاهای مناسب 	<ul style="list-style-type: none"> آشنایی با مفهوم جرم و کارکردن با ترازو آشنایی با چهار گروه ماده‌ی غذایی (کربوهیدرات، چربی، میوه و سبزی، و پروتئین) پی بردن به بیماری‌هایی که ممکن است با نخوردن مواد غذایی مفید فرد را درگیر کنند. درک ارتباط مستقیم بین میزان یادگیری با خوردن غذاهای مفید
شایستگی‌های عمومی	مسئولیت‌پذیری، مشارکت در کار گروهی، توجه به ارزش‌های ملی	